

A hand in a dark suit jacket cuff is shown resting on a stack of papers. The background is a plain, light-colored wall. The text is overlaid on the image.

Fabrikanten en importeurs
hebben nog tot 1 december 2010

Actie, dus!

Kunnen we straks bepaalde stoffen nog wel blijven gebruiken? Of verdwijnen ze van de markt? Daarover maken afnemers van chemische producten zich zorgen, bleek tijdens een recente voorlichtingsdag van de VNCl en het Verbond van Handelaren in Chemische Producten (VHCP) in Zeist. Adriaan van Hooijdonk

FOTO: SHUTTERSTOCK

Een van de sectoren die zich zorgen maakt of stoffen straks nog wel verkrijgbaar zijn, is de verfindustrie. Het registreren en bijbehorende analyseren en documenteren van grondstoffen is een dure aangelegenheid.

Dat zou ertoe kunnen leiden dat fabrikanten stoffen die slechts in kleine hoeveelheden worden verkocht, uit de productie nemen.

Voorzitter Dick Boekee van de Issuegroep Techniek en Informatie van de Vereniging van Verf en Drukkinktfabrikanten verduidelijkte het vorig jaar in het

blad *'Verf & inkt'* van de VVVF met het volgende voorbeeld: 'Wij gebruiken bijvoorbeeld additieven die verf beter laten vloeien en die het mogelijk maken om staal te vervormen nadat het materiaal is voorzien van een coating. Als die additieven niet meer worden geleverd, dan kan dat problemen gaan geven. Dan moeten we wellicht ander materiaal of andere machines gaan gebruiken.'

Deze zorgen leven ook bij andere branches, bleek tijdens de bijeenkomst in Zeist. Verder werd duidelijk dat chemiebedrijven, importeurs, distributeurs, ►

Vele vragen uit de zaal

Mercedes Vinās
beantwoordt ze

VCNI-stoffenexpert Dirk van Wel

handelaren, formuleerders én eindgebruikers het momenteel ontzettend druk hebben om aan verschillende verplichtingen te voldoen.

Zo moeten ze veel werk verrichten om een aantal belangrijke deadlines van de Europese wet- en regelgeving op stoffengebied (REACH) te halen. Tegelijkertijd moeten ze een geheel nieuw classificatie- en etiketteringsysteem voor chemische producten, de zogeheten Classification, Labelling and Packaging-verordening (CLP), invoeren.

Tijdens de drukbezochte bijeenkomst, waar ruim 150 VNCI en VHCP-leden op af waren gekomen, werden de belangrijkste ontwikkelingen op deze twee terreinen door een aantal sprekers op een rij gezet. Uit alle presentaties en de discussies die daarop volgden, komt het beeld naar voren dat er nog ontzettend veel werk verricht moet worden en dat er veel onzekerheid heerst, stelt VNCI-stoffenexpert Dirk van Well.

Wat moet er tussen nu en 1 december 2010 allemaal gebeuren?

Van Well: 'Fabrikanten en importeurs moeten in deze periode de registratiedossiers voorbereiden van drie categorieën stoffen. Daarbij gaat het om stoffen die in grote hoeveelheden, meer dan 1000

ton per jaar, worden vervaardigd of geïmporteerd, stoffen die carcinogeen, mutageen of toxisch voor de voortplanting zijn, en milieugevaarlijke stoffen. Tegelijkertijd moeten ze in deze periode hun indelingen van gevaarlijke stoffen aanpassen voor de CLP-verordening en deze melden aan het Agentschap voor chemische stoffen (ECHA). Bovendien moeten ze hun etiketten en veiligheidsinformatiebladen aanpassen.'

Terwijl ze dit allemaal moeten doen, zitten vrijwel alle betrokken partijen met veel onzekerheden. Waar zijn ze precies onzeker over?

'De ondernemingen die vorig jaar stoffen hebben gepre-registreerd bij het Agentschap in Helsinki staan momenteel voor een belangrijke taak. Voor zover ze dat nog niet hebben gedaan, moeten zij informatie-uitwisselingfora (SIEF's) vormen die zo spoedig mogelijk operationeel moeten zijn. Dat is van essentieel belang voor het gezamenlijk gebruik van gegevens en de daaropvolgende voorbereiding van het gezamenlijke deel van het registratiedossier. Bovendien moeten bedrijven in deze fora tot overeenstemming zien te komen over de indeling en etikettering van stoffen. De tijdsdruk is enorm; tot de deadline voor de eerste registraties en de ver-

plichte melding van de indeling en etikettering resten nog veertien maanden.

De afwachtende houding van bedrijven is het gevolg van de vele onduidelijkheden in de wet- en regelgeving. Zo is er nogal wat onzekerheid over de zogeheten SIEF Formation Facilitator (SFF). Die heeft de taak om na de preregistratie discussies op gang te brengen, deze in goede banen te leiden, en de uitwisseling van informatie en gegevens te bevorderen, die vereist is om een SIEF te vormen. Maar uit onderzoek van Cefic blijkt echter dat sommige producenten en importeurs helemaal nog niet bezig zijn om informatie met elkaar uit te wisselen. Dat komt onder meer omdat de betrokken Formation Facilitator er nog niet is, of geen initiatief neemt. Een ander probleem is dat sommige fora in de praktijk volstrekt onwerkbaar blijken omdat er veel te veel deelnemers inzitten.'

Wat raad je bedrijven aan?

'Bedrijven zullen nu actie moeten ondernemen. Allereerst moeten ze van elke stof uitzoeken of er al SIEF's voor zijn gevormd. Als dit nog niet het geval is, moeten ze nagaan of zich een facilitator heeft gemeld. Bedrijven doen er verstandig aan de SFF te verzoeken om op korte termijn over de voortgang

van de registratie te rapporteren. Als zo'n SFF daartoe niet bereid of in staat is, moet deze worden gepasseerd. In dat geval, én als er geen SFF is, moet elk bedrijf serieus afwegen of het niet zelf het initiatief moet nemen om een SIEF te vormen. De uitwisselingsfora zijn overigens niet alleen bedoeld om informatie over stoffen met elkaar te delen. Er moet in een SIEF ook overeenstemming worden bereikt over de classificatie en etikettering van stoffen. En dat moet tijdig aan ECHA worden gemeld.

De VNCI ondersteunt leden op verschillende manieren

Bedrijven moeten zich heel goed realiseren dat als er te weinig gegevens bekend zijn, ze een stof niet kunnen registreren bij het Agentschap. En dat betekent dat ze zo'n stof vanaf 1 december 2010 niet meer op de markt mogen brengen. Ze moeten dus een inschatting maken of een stof voor hen belangrijk genoeg is om op de markt te blijven, en of ze voldoende mensen en middelen kunnen vrijmaken om het registratietraject in te gaan. ▶

Veel vragen uit het publiek, die soms moeilijk waren te beantwoorden

Een ander belangrijk onderwerp tijdens de bijeenkomst waren de zogeheten blootstellingsscenario's. Hoe staat het daarmee?

'Een blootstellingsscenario beschrijft onder meer welke maatregelen afnemers van chemische producten moeten nemen om veilig met een stof te kunnen werken. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van speciale handschoenen of de installatie van afzuigapparatuur.

In de praktijk blijkt het echter onmogelijk om voor ieder stofje een apart scenario op te stellen. Daar is eenvoudigweg geen tijd voor. Daarom heeft Cefic met verschillende organisaties van eindgebruikers generieke blootstellingsscenario's ontwikkeld. Afnemers kunnen die downloaden van de Cefic-site. Om de communicatie in de keten, van producent tot eindgebruiker, zo soepel mogelijk te laten verlopen, is het overigens wel belangrijk dat alle partijen dezelfde sjablonen gebruiken. Op die manier spreken we allemaal dezelfde REACH-taal.'

Naast alle REACH-activiteiten moeten bedrijven zich tegelijkertijd bezighouden met de invoering van de CLP-verordening. Kunnen ze dat wel aan?

'Het is inderdaad verschrikkelijk veel werk, zoals Joke Herremans van het RIVM al aangaf in haar

presentatie. In de praktijk komt het erop neer dat fabrikanten en importeurs hun stoffen in een bepaalde gevaarscategorie moeten indelen. Vervolgens moeten ze hun etiketten aanpassen. En dan kan het gebeuren dat een stof die eerst een etiket met andreaskruis had, nu een etiket met een doodshoofd krijgt.

Het is inderdaad verschrikkelijk veel werk

In de praktijk blijkt overigens dat softwareleveranciers en etikettenfabrikanten nog niet allemaal klaar zijn om een goede invoering te kunnen garanderen. En bedrijven maken zich ook zorgen of ze straks door de nieuwe indeling van hun stoffen wellicht onder een ander overheidsregime zullen vallen. Dat kan nogal wat consequenties hebben, bijvoorbeeld voor de opslag van stoffen. Ook zou het kunnen dat bedrijven, als gevolg van de indelingen, vanaf nu BRZO-bedrijf zijn. Met alle gevolgen van dien.'

Kortom, de komende maanden hebben veel bedrijven een zware dobber aan beide projecten. Hoe gaat de overheid op het gebied van handhaving hiermee om?

'Dat is natuurlijk de grote vraag. Het gaat om Europese wet- en regelgeving, maar individuele landen blijven verantwoordelijk voor de handhaving. Daarom maken de VNCI en het VHCP zich ook zorgen over het internationale vergelijkbare speelveld. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat hier andere regels gelden dan in het buitenland.

Tijdens de stoffendag werd in ieder geval duidelijk dat de VROM-inspectie, de Arbeidsinspectie en de Voedsel- en Warenautoriteit zoveel mogelijk samen met elkaar optrekken. Dat is ook wel nodig, want uit onderzoek van de inspecties blijkt dat sommige bedrijven aan het einde van de keten geen idee hebben wat REACH voor ze betekent. Daarnaast stemmen deze inspecties hun activiteiten af met collega's uit andere EU-lidstaten in het zogenaamde Forum van het ECHA.'

Daaruit zou je kunnen opmaken dat er nog veel voorlichting nodig is. Op welke manieren gaan de VNCI en het VHCP hun leden ondersteunen bij de invoering van REACH en CLP?

'De komende maanden organiseren we in ieder geval samen met de VAPRO een aantal bijeenkomsten om de CLP-verordening op een succesvolle manier in een bedrijf in te voeren. Zo start de masterclass met een uitgebreide introductie op de CLP-verordening. Daardoor raken belangstellenden bekender met het systeem en hebben ze meer zicht op de veranderingen die het met zich meebrengt. Voor VNCI-leden zijn hier geen kosten aan verbonden. Verder zullen we, vermoedelijk komend voorjaar, workshops organiseren over nieuwe eisen aan veiligheidsinformatiebladen.' ■

Nieuwe regels voor veiligheidsinformatiebladen

Chemiebedrijven krijgen vermoedelijk komend voorjaar met nieuwe regels voor veiligheidsinformatiebladen te maken. Dat is het gevolg van de invoering van de CLP-verordening. Uiterlijk 1 december volgend jaar moeten de VIB's voor stoffen aan de nieuwe eisen zijn aangepast. Voor mengsels geldt een overgangstermijn tot 1 juni 2015.

Een veiligheidsinformatieblad is het belangrijkste instrument voor het bedrijfsleven om afnemers en gebruikers van gevaarlijke stoffen en mengsels te informeren over de gevaren en risico's.

Het grootste verschil met de huidige eisen aan het VIB in REACH is dat volgens de nieuwe regels de inhoud van rubrieken en subrubrieken wettelijk veel strikter is voorgeschreven. In deze rubrieken staat bijvoorbeeld dat werknemers handschoenen moeten dragen

als ze met bepaalde producten werken. Verder komen er andere regels voor de registratienummers van een stof. Het bedrijfsleven heeft namelijk bezwaar gemaakt tegen de huidige verplichting om het volledige registratienummer op te nemen. Daardoor zou concurrentiegevoelige informatie in verkeerde handen kunnen komen.

Bovendien leidt de huidige regeling tot lange lijsten van registratienummers in het veiligheidsinformatieblad van mengsels. Formuleerders maken immers vaak gebruik van meerdere toeleveranciers voor een stof.

VNCI-stoffenexpert Dirk van Well vindt de mogelijkheid in het nieuwe voorstel om alleen het eerste, stofs specifieke deel van het registratienummer in een VIB op te nemen een stap in de goede richting. 'Toch blijft, ook in de huidige formulering, de kans bestaan dat

bedrijfsvertrouwelijke informatie op straat komt te liggen.'

Ook vreest Van Well dat vooral de VIB's voor mengsels in de toekomst meer gegevens gaan bevatten. 'En het is nog maar de vraag of eindgebruikers hiermee zijn geholpen. Het VIB zou toch vooral een instrument moeten zijn om gebruikers te helpen om op een verantwoorde manier met stoffen om te gaan. Maar nu krijgen we niet alleen een veel uitgebreidere versie, ook de inhoud wordt erg technisch. Ik ben bang dat het vermogen om met die informatie iets te doen, met name bij kleine eindgebruikers zoals schilders, schoonmaakbedrijven en middenstanders, ontbreekt.'

Meer informatie:
Dirk van Well,
tel: 070-3234070,
e-mail: vanwell@vnici.nl